

ଗାନ୍ଧିକ ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଗନ୍ଧରେ ଆଦିବାସୀ ଜୀବନ ଚିତ୍ର

ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର ନାୟକ

ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାର :

ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଦିବାସୀ ବା ଆଦିମ ଅଧିବାସୀ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆସିଲେ ସେମାନଙ୍କ ରୀତି, ନୀତି, ଚାଲିଚଳଣି, ଖାଦ୍ୟପେୟ, ପର୍ବପର୍ବାଣୀ, କିମ୍ବଦନ୍ତୀ, ଲୋକଗନ୍ଧ ସର୍ବୋପରି ସେମାନଙ୍କର ଭାଷା, ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତିକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରୁ। ସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରତିବିମିତ ହୁଏ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ବଞ୍ଚିବାର କୌତୁହଳ ଓ ଜୀବନକୁ ବଞ୍ଚେଇ ନେବାର ସଂଘର୍ଷ।

ଭାରତୀୟ ସାହିତ୍ୟରୁ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ଜନଜାତି ସମ୍ବଳିତ ସାହିତ୍ୟକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କଲେ ଭାବ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସମତୁଲ୍ୟ ମନେହୁଏ। ଆଦିମ ଅଧିବାସୀଙ୍କ ସାଂସ୍କୃତିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କୁ ହତାଦର କରୁଥିବା ବାବୁଭାୟା ମାନଙ୍କର ଲୋଲୁପ ଦୃଷ୍ଟିର କରାଳ ଚିତ୍ରକୁ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରେ। ସରଳ ଆଦିବାସୀ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସାହିତ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିବାଦ କରିଛି ନିଜର ଅଧିକାର ନିମନ୍ତେ। କଥାସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପନ୍ୟାସ ପ୍ରଶସ୍ତ ଛାତିରେ ଆଦିବାସୀ ଜୀବନ ଚର୍ଯ୍ୟା, ସେମାନଙ୍କର ସ୍ବାଭିମାନବୋଧ ଓ ଜୀବନୋପଲକ୍ଷ ଯେଉଁଭଳି ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଛି, କ୍ଷୁଦ୍ରଗନ୍ଧର କ୍ଷୁଦ୍ରକଳେବରରେ ସେମାନଙ୍କ ସଂଘର୍ଷର ଚିତ୍ର ବେଶ ଶାଣିତ ହୋଇ ଉଭା ହୋଇଛି। ଓଡ଼ିଆ ଗନ୍ଧ ସାହିତ୍ୟରେ ଗାନ୍ଧିକ ଭଗବତାଚରଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି, ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ କର, ବିପିନ ବିହାରୀ ମିଶ୍ର, ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି, ବିଭୂତି ପଟ୍ଟନାୟକ, ପ୍ରତିଭା ରାୟ ଆଦି ଲେଖକଙ୍କ ଭଳି ଗାନ୍ଧିକ ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ମହାପାତ୍ର ଆଦିବାସୀ ଜୀବନଚିତ୍ରକୁ ଗନ୍ଧ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରିଛନ୍ତି। ଗାନ୍ଧିକ ଶ୍ରୀ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଆଦିବାସୀ ଜୀବନକୈନ୍ଦ୍ରିକ ଗଳ୍ପକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ସେ ଗନ୍ଧମାନଙ୍କରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଚଳଣି, ପ୍ରେମ, ପ୍ରଣୟ, ବିରହ, ପର୍ବପାଳନ, ମଦ୍ୟପାନ, ନୃତ୍ୟ ଆଦିର ନୃତ୍ୟାତ୍ମକ ଚିତ୍ର ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଛି। ସେମାନଙ୍କର ଲୋକବିଶ୍ୱାସ ଓ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ, ଭୂତ, ପ୍ରେତ, ତାହାଣୀ, ଚିରୁଗୁଣୀ, ଗୁଣୀ ଗାରେଡି, ଦେବତା ଦେବୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଲୋକ ଗନ୍ଧ, ଲୋକଗୀତ, ପୂଜାପଦ୍ଧତି ଆଦି ଗନ୍ଧରେ ସ୍ଥାନିତ। ଶିକାର କରିବା, ଧନୁ ଚଳାଇବା, ପୋଖର ବାଣୁଆ ହେବା ଆଦି ଗାନ୍ଧିକ ଗନ୍ଧରେ ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କର ଦୁଃସାହସିକ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ପ୍ରକାଶନ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କର ସଂଘର୍ଷର ଚିତ୍ର ବେଶ୍ ଶାଣିତ ଓ ମନୋରମ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି।

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦାବଳୀ :

ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ଆଦିବାସୀ, ବେଉଷଣ, ମାଟି, ସଂଗ୍ରାମୀ, ସଂକ୍ରମଣ, ଚୁକେଲ।

ଆଲୋଚନା :

ସମ୍ପ୍ରତି ଆଦିବାସୀ ଜୀବନ ଧାରାକୁ ଆଧାର କରି ଓଡ଼ିଆ ଗନ୍ଧ ଲେଖୁଥିବା ଅନେକ ଗାନ୍ଧିକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗାନ୍ଧିକ ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ମହାପାତ୍ର (୧୯୬୦) ଅନ୍ୟତମ। ସେ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ

ଯୋଗାଯୋଗ : ଡକ୍ଟର ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର ନାୟକ

ଓଡ଼ିଆ ଅଧ୍ୟାପକ ଏବଂ ବିଭାଗ ମୁଖ୍ୟ

ଏରୋନଟିକ୍ସ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ସୁନାବେଡ଼ା, କୋରାପୁଟ

E-Mail ID - shantanukn92@gmail.com

ORCID ID : <https://orcid.org/0009-0002-0762-1718>

This is an open access journal, and articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial Share Alike 4.0 License, which allows others to remix, tweak, and build upon the work non commercially, as long as appropriate credit is given and the new creations are licensed under the identical terms.

For reprints contact: pracheepatrika@rediffmail.com

ପ୍ରାପ୍ତି	ସମୀକ୍ଷିତ	ଗୃହୀତ	ପ୍ରକାଶିତ
୧୭.୯.୨୦୨୪	୧୦.୧୦.୨୦୨୪	୨୫.୧୧.୨୦୨୪	୧.୦୧.୨୦୨୫

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ କିପରି ଉଦ୍ଧୃତ କରିବେ : ନାୟକ, ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର; ୨୦୨୫। ଗାନ୍ଧିକ ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଗନ୍ଧରେ ଆଦିବାସୀ ଜୀବନ ଚିତ୍ର। ବାସ୍ତବତାର ପରିପ୍ରକାଶ ପ୍ରାଚୀ। ଭାଗ : ୧୦, ସଂଖ୍ୟା : ୫, ପୃଷ୍ଠା : ୬୨-୬୬।

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଅନୁଲାଇନରେ ପଢ଼ିବାପାଇଁ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ

Quick Response Code:

Available online at :

<https://pracheenews.com/>

DOI:

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14835261>

Article No - BPP00259

ସୋରରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ସାମ୍ବାଦିକତାକୁ ବୃତ୍ତି ଭାବରେ ଆପଣାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଜୀବନ ନିର୍ଦ୍ଧାରିଣୀ ଅନୁଭୂତିକୁ ସାଉଁଟିଧରି ଏଯାବତ ‘ସତରର ସତ ଗନ୍ଧ’ (୨୦୧୭), ‘ସସେମିରା’ (୨୦୧୯) ‘ଅଣପୁରୁଷା ଓ ଅନ୍ୟ ଗପ’(୨୦୨୧), ‘ଅସମୟ’ (୨୦୨୩), ଯୋଡ଼ିବର (୨୦୨୪) ଆଦି ଗନ୍ଧ ପୁସ୍ତକ, ‘ବିନ୍ଦୁ ବିସର୍ଗ’(୨୦୧୯), ‘ସ୍ୱପ୍ନାଭିସାର’(୨୦୨୨) ଓ ‘ନୀଳଜ୍ୟେଷ୍ଠା’ (୨୦୨୩) ଉପନ୍ୟାସ ଗ୍ରନ୍ଥ , ‘ସୋରର ସାଂସ୍କୃତିକ ଇତିହାସ’ (୨୦୨୦) ଗବେଷଣାତ୍ମକ ପୁସ୍ତକ, ‘ଘଟଣାର ଚିତ୍ରଲିପି’(୨୦୧୬) ଫିଚରଧର୍ମୀ ପୁସ୍ତକ ଏଯାବତ ପ୍ରକାଶିତ । ଏସମସ୍ତ ସାରସ୍ୱତ ସୃଷ୍ଟି ନିମନ୍ତେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ ସୁଜନ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ସିମ୍ବଲିଆରୁ କବି-କବିତା ମହାକୁମ୍ଭ ସମ୍ମାନ, ଚେତନା ସାହିତ୍ୟ ସଂସଦ ଖତ୍ରାପଡ଼ାରୁ ଗନ୍ଧ ସମ୍ମାନ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାରୁ ପରାଗ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମାନ, ନିହାରକନ୍ୟା ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମାନ, ଗୋକର୍ଣ୍ଣିକା ଗନ୍ଧ ସମ୍ମାନ ଭଳି ଓଡ଼ିଶାର ଅଗ୍ରଣୀ ସାହିତ୍ୟ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ତରଫରୁ ସମ୍ମାନିତ କାରାଯାଇଛି ।

ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଗନ୍ଧ ଯାତ୍ରାକୁ ଅବଲୋକନ କଲେ ତାଙ୍କର ‘ବାଣୁଆ’, ‘ଫୁଲଗଜରା’, ‘ତାହାଣୀ’, ‘ଚାମେଲି’ ଆଦି ଗନ୍ଧ ଆଦିବାସୀ ଜୀବନର ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଜୀବନ ଚର୍ଯ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ଫୁଟି ଉଠୁଥିବା ସଂଘର୍ଷକୁ ତୋଳି ଧରିଛି ।

‘ବାଣୁଆ’ଗନ୍ଧଟି କନ୍ଧ, କୋହ୍ଲ, ସାନ୍ତାଳ, ଭୂମିଜ ଆଦି ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଭୂମିକୁ କମ୍ପାନୀ ସରକାର ଅକ୍ତିଆର କରିନେବାର ଚିତ୍ର ସହିତ ସେମାନଙ୍କର କୁଟିଳ ବୁଧୁଆ କମ୍ପାନୀ ସରକାର ଆଗମନଦ୍ୱାରା ଜଙ୍ଗଲ ଲୁଟେରା, ପଥର ମାର୍ଫିଆ, ଘୁଷୁଖୋର ସରକାରିଆ, ଲାଭଖୋର କାରଖାନାମାନଙ୍କର ଅତ୍ୟାଚାର ସରଳ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ମର୍ମାହତ କରିଛି । ସେମାନଙ୍କର ମା, ମାଟି ଓ ଜୀବନ ଚର୍ଯ୍ୟାକୁ ବ୍ୟାଘାତ କରିଛି ।

ଆଲୋଚ୍ୟ ଗନ୍ଧଟିର ନାୟକ ପାହାଡ଼ି ବେଣ୍ଟାର ପୁଅ ବାବୁ ବେଣ୍ଟା ନିଜ ବାପପରି ହାତୀଖୋଲିଆଠାରୁ ରଙ୍ଗାମାଟିଆ, ବିଷୁପୁର ପାହାଡ଼ ମୂଳକରେ ଜଣେ ଧୂର୍ଜ ବାଣୁଆ ଭାବରେ ନାଁ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ କମ୍ପାନୀ ସରକାରଙ୍କର କୁଟଚକ୍ରରେ ଶିକାର ହୋଇଯାଇଛି । ସଭ୍ୟ ମଣିଷର ଗୁଳିବାରୁଦ ପାଖରେ ତା’ ଧନୁ-ବାଣ ହାର ମାନିଛି । ସେ ତା’ବାପ ପାହାଡ଼ି ବେଣ୍ଟା ଭଳି ନିଜ ଚରାଭୁଜର ସୁରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧ ହୋଇଛି । ନିଜ ମଲାବାପ ନାଁରେ ଥିବା ଅପପ୍ରଚାର ଯଥା ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ଡାକିଆଣି ମିଟିଂ କରିବା, ଗଛକାଟି ଚୋରା ଚାଲାଣ କରିବା ଆଦିକୁ ସେ ଗ୍ରହଣ କରିନାହିଁ । “ଜଳ, ଜଙ୍ଗଲ, ଜମି, ଭୂମି, ମାଟିମା’ର ମୂଳକକୁ ସାଇତି ରଖିବା ତା’ ବାପର ଥିଲା ସଂକଳ୍ପ । ନିଜ ଜଳ ଜମି, ଜଙ୍ଗଲର ଅଧିକାରକୁ ସାହୁକାର ଜବର ଦଖଲ କରୁଥିବାରୁ ସେଇ ଶୋଷଣ ବିରୋଧରେ ପାଟି ଫିଟାଇବା ହିଁ ତା’

ବାପ ପାଇଁ କାଳ ହୋଇଛି । ଯେଉଁଥିପାଇଁ ତାକୁ ମାରିଦିଆ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ବାପର ମୃତ୍ୟୁର ଭୟରେ ବାବୁ ବେଣ୍ଟା ପଛେଇ ଯାଇନାହିଁ । ସେ ଜାତିଭାଇଙ୍କ ସାହସ ପାଇଛି । ତା’ର ଦେବୀ ଜାହେରାଏରା ମା’ ଦୟା କଲାବୁ ସିଏ ଜନ୍ମ ହୋଇଛି । ସେ ତା’ ଆୟା(ମା) ପାଖରୁ ଶୁଣିଛି, “ଯେବେ ସିଏ ପେଟରେ ଥିଲା, ଭାରି ଆନ୍ଦୋଳନ ଲାଗିଲା, ମାଓବାଦୀ ସରକାର ଟଣାଓଟରା । ମାଓବାଦୀ କ’ଣ ଯେ ? ନିଜ ଦାବି ଯିଏ କଲା, ସରକାରୀ ବିରୋଧ ଯିଏ ଗଲା । ଜଙ୍ଗଲ ଜମି କାଟିକୁଟି ମାଟି ମା’କୁ ଲଙ୍ଗଳାକରି ପାହାଡ଼ର ଛାତି ଫଟେଇ କମ୍ପାନୀ ଗଡ଼ିବାକୁ କିଏ ବନଜାତି ରାଜି ହୁଅନ୍ତା କି ? ଏ ଝଗଡ଼ା ଏକା ପାହାଡ଼ି ବେଣ୍ଟାର ନୁହେଁ । ଏପାହାଡ଼ ଜଙ୍ଗଲ ଗଛପତ୍ର ନିରାହ ସରଳ ସବୁ ବୁଢ଼ାବୁଢ଼ୀ, ମାଲପେ ମରଦ ଶହେ ଶହେ ବର୍ଷର ସମ୍ପର୍କର ଖୁଅ । ଛାଡ଼ନ୍ତାକି ନିଜ ଭିଟାମାଟିର ସରାଗା ।” (ବାଣୁଆ) ସେଇ ବନମୂଳକର ଶହ ଶହ ସମ୍ପର୍କର ଖୁଅରେ ବାବୁ ବେଣ୍ଟା ବାନ୍ଧି ହୋଇଛି । ନିଜ ଭିଟାମାଟିର ବକ୍ଷରେ ପାରିଜାତ ଫୁଟାଇବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି ଅଥଚ ସଭ୍ୟମଣିଷର ଚକ୍ରାନ୍ତରେ ସେ ଛନ୍ଦିଯାଇଛି । ନିଜ ଜାତିଭାଇଙ୍କର ସଂକଟ ଓ ସମସ୍ୟାକୁ ଦୂରେଇବାକୁ ଯାଇ ନିଜେ ସଂଘର୍ଷର ବୁଢ଼ିଆଣୀ ଜାଲ ଭିତରେ ଛନ୍ଦିଯାଇଛି ବାବୁ ବେଣ୍ଟା । ଅଥଚ ସରକାରଙ୍କୁ ସହଜରେ ନିଜ ଜମି ଓ ଜଙ୍ଗଲରେ ପ୍ରବେଶ କରାଇ ଦେଇ ନାହିଁ । ଭିଟାମାଟିର ସମ୍ମାନକୁ କେବଳ ବାବୁ ବେଣ୍ଟା ଜଗି ନାହିଁ, ତାହାରି ଭଳି ଯୁଆନମାନେ ଅଣ୍ଟା ଭିଡ଼ିଛନ୍ତି । ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଏକତା ଓ ସାହସିକତା ଯୋଗୁଁ କମ୍ପାନୀ ସରକାର ସହଜରେ ସେମାନଙ୍କ ପୈତୃକ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଛଡ଼ାଇ ପାରିନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସଭ୍ୟ ବୋଲାଉଥିବା ମଣିଷ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ମନୋବୃତ୍ତିକୁ ନେଇ କୌଶଳ କ୍ରମେ ଆଦିବାସୀ ମେଲିର ମୁଖୁଆ ହୋଇଥିବା ବାବୁ ବେଣ୍ଟାକୁ ଜେଲ ପଠାଇ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଅକ୍ତିଆର କରିନେଇଛନ୍ତି ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ମହାପାତ୍ର ଆଲୋଚ୍ୟ ‘ବାଣୁଆ’ ଗନ୍ଧରେ ସହରୀ ସଭ୍ୟତାର ଲାଭଖୋର ମନୋଭାବକୁ କିଛି ଜଙ୍ଗଲ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଭିତରେ ଦେଖାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ତା’ର ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବାବୁ ବେଣ୍ଟାର ପ୍ରେମିକା ଭାଲୁକାଶୁଣୀ ବେତ ହାଁସ୍ୱାର ଝିଅ ଦୁଲି । ଗନ୍ଧର ଆରମ୍ଭରୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି, “ହଠାତକିନା ଦୁଲି କଥା ସପନରେ ଆସିବା, ପୁଣି ଗୋଟେ ଗୁରାଣିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ତାର ବାନ୍ଧିବା ବେଳେ ଆଗକୁ ଚାଲିଆସି ହାତ ଦେଖାଇ ଛିଡ଼ା ହେବା... । ସେ କିରକମର କଥା । ଆଉଟିକକୁ ଗୁଣରୁ ଟିପ ଖସିବାକୁ ବାକି ।” ଏଇ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ଉକ୍ତିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଗନ୍ଧର ପରିଣତି ଦିଗକୁ ଗଲେ ଦେଖାଯିବ ଯେ, ଏହି ଉକ୍ତିରେ ବାବୁ ବେଣ୍ଟା ସରକାରଙ୍କର ଶୋଷଣ ନୀତିକୁ ବିରୋଧାତରଣ କରୁଥିଲାବେଳେ ନାୟିକା ଦୁଲି ପ୍ରେମିକ ବାବୁକୁ ସେଥିରୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରୁଛି ତା’ ଆଗକୁ ଆସି । କାରଣ ଯେତେବେଳେ ବାବୁ ବେଣ୍ଟା କାରାଦଣ୍ଡ ଭୋଗ କରି ଫେରିଛି

ନିଜ ଗାଁ ଭିତାମାଟିକୁ ସେତେବେଳେ ତା’ର କେନ୍ଦରା ଦାଦି କହିଛି, “ସିଏତ ଖଣ୍ଡମଣ୍ଡଳରେ ରାମୀ। ସବୁ ବାବୁର ଆଦର ତା’ର। ଜଣେ ବିଳାପି ବୁଢ଼ାର ରଖେ। ତେର ଢେର ଗହନା, ଭଲ ଭଲ ଶାଢ଼ି ତା ଧୁଅରେ। ତା’ର କଥା ତୁ ମନୁରୁ ଭୁଲିଯା। ଧାରକି କାନ ପାଖରେ କଇଲା, ‘ବାବୁରେ, ତତେ ପିଲାମାନଙ୍କ ମାରିବା ପାଇଁ କାଆଡ଼େ ତାରି ହାତ।’” (ବାଣୁଆ) ଏଠି ନାୟକ ଆଦିବାସୀ ଝିଅ ଦୁଲି ସ୍ୱାର୍ଥୋନ୍ମୁଖ ସାଜିଛି।

ଉକ୍ତ ଗନ୍ଧରେ ବାବୁ ବେଶା ବାଲୁତ ପକ୍ଷୀକୁ ଶିକାର କରିଥରବା ବେଳର ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ନେଇ ଦୁଲି ମଧ୍ୟ ଜଣେ ସତେତନ ନାରୀଟିଏ ହୋଇ କହୁଛି, “ଯେଉଁମାନେ ଯା ବସାକୁ ଭାଙ୍ଗୁଛନ୍ତି, ସାତପୁରୁଷ ଜନ୍ମର ଗୁମ୍ଫା ବାରୁଦ ଲଗେଇ ଉଡ଼େଇ ଦେଉତନ, ଯିଏ ଗରିବଙ୍କ ମାଟି ଛଡ଼େଇ ନଉତନ, ତାକୁ ଯାଇ ମାରିଲେ ଯାଇ ବଡ଼ ବାଣୁଆ ହେବୁ।” (ବାଣୁଆ) ଏ ଉକ୍ତିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକଲେ ପାଠକ ନିଶ୍ଚୟ ଦୃଢ଼ରେ ପଡ଼ିବ। ଯିଏ ନାୟକକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରୁଛି ନିଜର ମା, ମାଟି ଓ ଜଙ୍ଗଲ ନିମନ୍ତେ ଏବଂ ଯିଏ ଜାତିଆଣ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ପରିହାର କରି ବାବୁ ବେଶାର ଛାତି ଉପରେ ଲୋଟି ପଡ଼ୁଛି। ସେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଜାତିଭାଇଙ୍କୁ ଡରି ଭୋକ ଉପାସରେ ଲୁଚି ରହି କହୁଛି “ଆମର ଏଇ ଭଲ ପାଇବାକୁ ପିଇ ପଛେ ଢେର ଦିନ ଏମିତି ବଞ୍ଚିବା ବାହାରେ ଶାନ୍ତି ନପଡ଼ିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ।” (ବାଣୁଆ) ଏଇ ମନୋଭାବକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଗନ୍ଧରେ ଦେଖାଇ ନିରବୀ ଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଗନ୍ଧର ପରିଣତିରେ କେନ୍ଦରା ଦାଦା ମୁଖରୁ ଦୁଲିର କର୍ମକୁ ଉନ୍ମୋଚିତ କରିଛନ୍ତି। ଯାହାଦ୍ୱାରା ଦୁଲିର କୁକର୍ମକୁ ପାଠକେ ସହଜରେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ପାଠକ ମନରେ ଦୃଢ଼କୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଗନ୍ଧରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ କହୁଛନ୍ତି, “ବାବୁର ମନେ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ। ଭୁଲିକୁ ସିଏ ସପନରେ ଦେଖୁଥିଲା ନା ସେ ନିଜେ ଆସି ତାକୁ ଦେଖାଦେଇଥିଲା।” (ବାଣୁଆ) ଏଇଠି ଗନ୍ଧ ସରି ଯାଉଛି। ବାବୁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଯେଉଁ ଦୁଲିକୁ ଦେଖୁଥିଲା ତାହା ସତ ଏବଂ ବାସ୍ତବରେ ମଧ୍ୟ ଦୁଲି ପ୍ରେମିକା ସାଜି ବାବୁ ବେଶାକୁ ପ୍ରେମ କରନ୍ତି, ଏହା ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟ। ଏଇ ପ୍ରେମକୁ ଆଧାର କରି ଗାନ୍ଧିଜୀ ନାଟକାୟତା ଦେଲାବେଳେ ଜଣେ ଆଦିବାସୀ ଯୁବକର ତ୍ୟାଗ, ନିଷ୍ଠା ଓ ସଂଘର୍ଷକୁ ଦେଖାଇ ଦେଇଛନ୍ତି। ପ୍ରେମ, ପ୍ରଣୟ, ବିଶ୍ୱାସ, ଶିକ୍ଷିତ ମଣିଷର ସ୍ୱାର୍ଥ, କମ୍ପାନୀ ମାଲିକର ଶୋଷଣ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଖୁବ ସମ୍ବେଦନା ସହ ତୋଳି ଧରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି।

‘ଚାମେଲି’ ଗନ୍ଧଟିରେ ଶିଳ୍ପପତିମାନଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ଜନଜାତିମାନେ ନିଜର ବେଉଷଣ ହରାଇବା ଏବଂ ଶିକ୍ଷିତ ଧନୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ଜାଲରେ ଛଦିହୋଇ ନିଜର ଅନିଷ୍ଟ କରିବାର ଚିତ୍ର ଫୁଟି ଉଠେ। ଗନ୍ଧର ମୁଖ୍ୟ ଚରିତ୍ର ଚାମେଲି ଗନ୍ଧର ଆରମ୍ଭରୁ ମୃତ। ଏଇ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଯାଇ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ମହାପାତ୍ର

ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ର ପାଦଦେଶରେ ଅବସ୍ଥିତ ଜନବସତିରେ ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟର ଚିତ୍ର ଦେବାସହ ସେହି ଆଦିବାସୀ ଗାଁର ଏକ ସରଳ ପରିବାରର ଝିଅ ଚାମେଲିର କଥା କହିଛନ୍ତି। ପଥର ଫଟାଇ ଅର୍ଥରୋଜଗାର କରି ପେଟ ପୋଷିବା ଏବଂ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରିବା ଏଇ ସରଳ ଜନଜାତିଙ୍କର ବେଉଷଣ। କିନ୍ତୁ ପାହାଡ଼ିଆ ଜନବସତିଗୁଡ଼ିକରେ ଶିଳ୍ପୀକରଣ ଯୋଗୁଁ ନିଜ କର୍ମର ହତାଦରକୁ ଏ ପାହାଡ଼ି ମଣିଷ ଅନୁଭବିଛି। କିନ୍ତୁ ପେଟର କ୍ଷୁଧା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସେହି କମ୍ପାନୀରେ କାମ କରିଛି। ଅଥଚ ଉପଯୁକ୍ତ ପାରିଶ୍ରମିକ ପାଇପାରିନାହିଁ। ଗାନ୍ଧିଜୀ ଲେଖୁଛନ୍ତି, “ପାହାଡ଼ ମୂଲକ ଲାଗି ବଡ଼ କମ୍ପାନୀ ତରଫରୁ ଏକ କ୍ରସର ବସିଲା। ବଡ଼ ବଡ଼ ମେସିନ୍ ଲଗାଇ ଡିନାମାଇଟରେ ପଥର ଫଟା ଚାଲିଲା। ଭଲିକି ଭଲି ଚିପସ୍, ମେଟାଲ, ବୋଲଡର ସହଜରେ ଗଦା ହୋଇଗଲା। ଗାଡ଼ି, ଡମ୍ପର, ଟ୍ରକ, ଟ୍ରାକ୍ଟର ମାଲ ବୋହିବାରେ ଲାଗିଲେ। ହାତପିଟା ପଥରର ଚାହିଦା କମିଗଲା। ଧୀରେ ଧୀରେ ଗୁରୁବାରୀ ରଙ୍ଗୀ ଭଲି ହାତ ପିଟାଲିଙ୍କ ରୋଜଗାର କମିଆସିଲା। ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସାହି ଲୋକଙ୍କ କଥାରେ କୁଲିଭାବେ କାମ କଲେ।” (ଚାମେଲି) ଏହି ପଥର କାମରେ ଦଲି ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛନ୍ତି ଗୁରୁବାରୀ, ରଙ୍ଗୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ। ସେମାନଙ୍କ ଝିଅ ଯୁବତୀ ଚାମେଲୀ କମ୍ପାନୀ ମ୍ୟାନେଜର ଆଦିଙ୍କ କାମ କରିବାକୁ ଯାଇ ଯୌନଶୋଷଣର ଶିକାର ହୋଇଛି। ଯାହାର ପରିଣତି ତାକୁ ସଂକ୍ରମଣ ଜନିତ ଭୟଙ୍କର ବେମାର ଏଡସ୍ କବଳିତ କରିଛି ଓ ସେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛି। ଗନ୍ଧଟି କରୁଣାତ୍ମକ ହେଲେମଧ୍ୟ ଗନ୍ଧରବାଉଁ ଖୋବ୍ ଶାଣିତ। ସବୁକିଛି ହରାଇଥିବା ମୃତ ଚାମେଲିର ଶରୀରକୁ କାନ୍ଦ ମିଳିନାହିଁ। ପେଟର ଦାଉରେ ଅର୍ଥାଭାବ, ପ୍ରଦୂଷଣ, ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ବିପନ୍ନତା ଓ ପଦବୀଧାରୀଙ୍କ ଲୋଲୁପ ଦୃଷ୍ଟିର ଗରଳକୁ ପିଇ ଯାଇଛି ଚାମେଲି।

‘ତାହାଣୀ’ ଗନ୍ଧଟି କୁଆଙ୍ଗ ଜନଜାତିର ଅନ୍ଧ ବିଶ୍ୱାସର କଥା କହେ। ପାହାଡ଼ ଖୋଲ ଉପର ମୁଣ୍ଡରେ ରହିଥିବା ଆଦିବାସୀ ଗାଁ ରୁଆଝରିର ଲୋକମାନେ କୁପ୍ରଥା ଓ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସରେ ବୁଡ଼ି ରହିଛନ୍ତି। ସେମାନେ ଗୁଣିଗାରେଡ଼ି, ଭୂତପ୍ରେତ, ତାହାଣୀ ଚିରଗୁଣୀ ଆଦିକୁ ଯେତେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ସେତେ ପରିମାଣରେ ହତାଦର କରନ୍ତି ତାହାରୀ ଚିକିତ୍ସାକୁ। ଗନ୍ଧରେ ଗୁଣିଗାରେଡ଼ିରେ ଅଖଣ୍ଡ ସାଧନା ରଖୁଥିବା ସୁନାରାମର ଚାରିବର୍ଷର ନାତୁଣୀ ହଜିଯିବା ଯୋଗୁଁ ସ୍ୱସ୍ଥ ଶିକ୍ଷିତ ଓ କୁପ୍ରଥାକୁ ଗ୍ରହଣ କରୁନଥିବା ଝିଅ ଝୁମୁରିକୁ ତାହାଣୀ ଭାବରେ ବୋଷାରୋପ କରାଯାଇଛି। ଝୁମୁରିର ଜନ୍ମପରେ ତା’ର ବାପା ମା’ଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛି। ତା’ର ମାମୁ ମାଙ୍କୁ ଝୁମୁରିକୁ ପାଲିବାକୁ ନେଲାପରେ ସେମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି। ବାପା, ମା, ମାଙ୍କୁ ଓ ମାମୁର ମୃତ୍ୟୁ ଯୋଗୁଁ ଗାଁସାରା ଲୋକ ଝୁମୁରିକୁ ଅଲକ୍ଷଣା କହିଲେ

ମଧ୍ୟ ସେ ତାହାକୁ ଭୂକ୍ଷେପ ନକରି ନିଜର ଭାଇବନ୍ଧୁ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ସେଇ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସରୁ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ସତରେଷା କରିଛି । ଗୁଣିଗାରେଡ଼ି ସବୁ ମିଛ । ରୋଗ ପାଇଁ ଔଷଧ ସାଙ୍ଗକୁ ଚିକିତ୍ସାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଗୁଣିଆ ସୁନାରାମ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନାହିଁ । ସେ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଝୁମୁରିର ଚରିତ୍ରକୁ ନେଇ କୁସାରଟନା କରିଛି ଅଥଚ ଗନ୍ଧର ପରିଣତିରେ ସୁନାରାମର ନାତୁଣୀକୁ ଝୁମୁରି ବଞ୍ଚେଇଛି ଭାଲୁର ଆକ୍ରମଣରୁ । ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଚାରିବର୍ଷର ନାତୁଣୀ ଚିକିତ୍ସିତ ହୋଇଛି । ସେ ଭଲହୋଇ ଫେରିଥିବାରୁ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ଦୂରିଭୂତ ହୋଇଛି । ଝୁମୁରି ଆଉ ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ତାହାଣୀ ହୋଇ ରହିନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଚଳନ୍ତି ଭୁମେଇମା ସାଝିଛି । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ମହାପାତ୍ର ଏହି ଗନ୍ଧ ଭିତରେ କୁଆଁ ଜନଜାତିର ଧର୍ମବିଶ୍ୱାସ, ସେମାନଙ୍କ ପୂଜାପଦ୍ଧତି, ଦେବାଦେବୀଙ୍କ ନାମକରଣର କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କର ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ଆଦିକୁ ଯେମିତି ଜୀବନ୍ତକରି ତୋଳି ଧରିଛନ୍ତି ଗନ୍ଧ ମଧ୍ୟରେ, ଠିକ୍ ସେମିତି ସେଥିରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଡାକ୍ତରୀ ଚିକିତ୍ସାକୁ କିପରି ଆପଣାଇବେ ତାହାର ମଧ୍ୟ ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

‘ଫୁଲଗଜରା’ ଗନ୍ଧଟି ଯୁବତୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଯୌନାଚାର, ଅମଳାତନ୍ତ ତଥା କଣ୍ଡାକୂର ମାନଙ୍କର ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ଚିତ୍ର ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ଗନ୍ଧରେ କଣ୍ଡାକୂର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ବାବୁଙ୍କ କାମ ତଦାରଖ ପାଇଁ ଆସିଛନ୍ତି ଚିଫ୍‌ଇଞ୍ଜିନିୟର ସାହେବ । କଣ୍ଡାକୂର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ବାବୁ ନିଜର ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅଣଦେଖା କରି କେମିତି ଚିଫ୍‌ଇଞ୍ଜିନିୟର ସାହେବ ବିଲରେ ଦସ୍ତଖତ କରିବେ ତାହାକୁ ଧ୍ୟାନ ଦେଇଛି । ଏଥିପାଇଁ ଇଞ୍ଜିନିୟର ବାବୁଙ୍କର ସବୁ ଆଗ୍ରହକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି କଣ୍ଡାକୂର । ଏହାରି ମଧ୍ୟରେ କୋହ୍ଲୁ ଆଦିବାସୀ କରମା ସିଂର ସତର ଅଠର ବର୍ଷର ଝିଅ ଗଜରା ଇଞ୍ଜିନିୟର ବାବୁଙ୍କ ସେବା କଲାବେଳେ ଧର୍ଷଣର ଶିକାର ହେବାକୁ ଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜର ସାହସିକତା ଯୋଗୁଁ ପ୍ରତିବାଦ କରି ଖସିଆସିଛି । ଆଲୋଚ୍ୟ ଗନ୍ଧରେ ଗଜରାକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଜଣେ ସଂଗ୍ରାମୀ ଭାବେ ଉଭା କରାଇଛନ୍ତି । ନିଜର ଜଙ୍ଗଲ, ଝରଣା, ପାହାଡ଼ ଭଳି ନିଜେ ସେ ପବିତ୍ର । ସେ କାହାର ଉପଭୋଗ୍ୟର ବସ୍ତୁ ନୁହଁ । ସେ ଜଙ୍ଗଲର କନ୍ୟା, ପାହାଡ଼, ଝରଣା ପରି ସେ ମୁକ୍ତ । ପେଟ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟ ଲାଗିପାରେ କିନ୍ତୁ ନିଜ ଦେହ ଉପରେ କାହାର ଲୋଲୁପ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲେ ସେ ସଂହାର କରିବାକୁ ପଛାଇବନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଚିଫ୍‌ଇଞ୍ଜିନିୟର ସାହେବକୁ ମଦବୋତଲରେ ପିଟି ଲହୁଲୁହାଣ କରି ଘରକୁ ଫେରିଛି । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଉକ୍ତ ଗନ୍ଧରେ ନାରୀର ଅଧିକାର ଓ ସ୍ୱାଭିମାନପାଇଁ ତାକୁ ସଂଗ୍ରାମୀ କରି ଆବିର୍ଭୂତା କରାଇଛନ୍ତି ।

ଉପସଂହାର :

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଆଦିବାସୀ ଜୀବନକୈନ୍ଦ୍ରିକ ଗଳ୍ପକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ -

- ୧) ଗନ୍ଧରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଚଳଣି, ପ୍ରେମ, ପ୍ରଣୟ, ବିରହ, ପର୍ବପାଳନ, ମଦ୍ୟପାନ, ନୃତ୍ୟ ଆଦିର ନୃତାତ୍ମିକ ଚିତ୍ର ସ୍ଥାନିତ ।
- ୨) ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଲୋକବିଶ୍ୱାସ ଓ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ଭୂତ, ପ୍ରେତ, ତାହାଣୀ, ଚିରୁଗୁଣୀ, ଗୁଣୀ ଗାରେଡ଼ି, ଦେବତା ଦେବୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଲୋକ ଗନ୍ଧ, ଲୋକଗୀତ, ପୂଜାପଦ୍ଧତି ଆଦି ଗନ୍ଧରେ ସ୍ଥାନିତ ।
- ୩) ଶିକାର କରିବା, ଧନୁ ଚଳାଇବା, ପୋଖର ବାଣୁଆ ହେବା ଆଦି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଗନ୍ଧରେ ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କର ଦୁଃସାହସିକ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ପ୍ରକାଶନ କରେ ।
- ୪) ଗନ୍ଧରେ ଆଦିବାସୀ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ସରଳ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ପ୍ରକୃତିପ୍ରେମୀ, ମା, ମାଟି ଓ ଜାତି ପ୍ରତି ସେମାନେ ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିପାରନ୍ତି ।
- ୫) ଆଦିବାସୀମାନେ ନିଜ ଭିତାମାଟିକୁ ହରାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତିନାହିଁ । ଅର୍ଥର ପ୍ରଲୋଭନକୁ ସେମାନେ ବେଖାତିର କରି ନିଜର ସାଧାରଣ ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟାରେ ଆନନ୍ଦିତ ହୁଅନ୍ତି । ମାଟି, ପାଣି, ଝରଣା, ପାହାଡ଼ ଜଙ୍ଗଲ ଆଦିର ବହିରାଗତ ଲାଭାନୁସୀ ଲୋକଙ୍କୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କଲାପରି ଆଦିବାସୀ ରମଣୀମାନେ ସହରୀ ପୁରୁଷର ଯୌନଶୋଷଣରେ ଶିକାର ହେବାକୁ ଯାଇ ପ୍ରତିବାଦ କରିଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ସଂଗ୍ରାମ କରିଛନ୍ତି । ରକ୍ତପାତ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଗନ୍ଧର ପରିଣତିରେ ଦେଖାଯାଉଛି ସାହୁକାର ଓ କମ୍ପାନୀ ସରକାର ପାଖରୁ ସେମାନେ ଶୋଷିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ସହରୀ ମଣିଷର କୁଟଚକ୍ରରୁ ସେମାନେ ମୁକ୍ତ ହୋଇପାରି ନାହାନ୍ତି ।
- ୬) କମ୍ପାନୀ ସରକାର ଲାଭଖୋର ମନୋବୃତ୍ତିକୁ କିଛି ସାର୍ଥବାଦୀ ଆଦିବାସୀ ଚରିତ୍ର ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାର୍ଥର ପୂର୍ତ୍ତି ନିମନ୍ତେ । ଯାହାକି କଣ୍ଡାକଟର, ଖଣିମାଲିକ, ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଆଦିଙ୍କୁ ରାସ୍ତା ଦେଖାଇଛି ।
- ୭) ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆଲୋଚିତ ଗନ୍ଧରେ ପ୍ରାୟତଃ ନାରୀ ଚରିତ୍ର ସ୍ନେହୀ ପାରିବାରିକ କିନ୍ତୁ ଅସହାୟ, ବିଧବା ଏବଂ ସେମାନେ ପୁରୁଷ ଯୌନାଚାରରୁ ଅସୁରକ୍ଷିତ ।
- ୮) ଗାନ୍ଧିଜୀ ବହୁସ୍ଥାନରେ ଆଦିବାସୀ ଚରିତ୍ରଙ୍କ ମୁଖରେ ସେମାନଙ୍କ ଭାଷା କହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ତାକେ, ନାଏଁ, କାଟିଦେବୁଁ, ରୁକେଲ, ହପନ(ପୁଅ), ଆୟା (ମା), ଯେଇକେ, ବାଇଲେ, ଲେୟର, ହେରମା ଭଳି ଅନେକ ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଗନ୍ଧ ସମଗ୍ର ମଧ୍ୟରେ

ସେତେ ମାତ୍ରାରେ ଜନଜାତି ମୂଳକ ଗନ୍ଧ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ତଥା ଗନ୍ଧଗୁଡ଼ିକରେ କୌଣସି ଆଦିବାସୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ପରିଚୟ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଅନେକ ଗନ୍ଧରେ ସେଇ ପାହାଡ଼ ପର୍ବତ ମୂଳନିବାସୀ ବଞ୍ଚିର କଥା ରହିଛି । ସେହି ଗନ୍ଧଗୁଡ଼ିକରେ ପାହାଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ସମାଜର କରୁଣ ଜୀବନ ତଥା ସେମାନଙ୍କ ସଂଘର୍ଷର କାହାଣୀକୁ ଦେଖାଯାଇପାରେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ ମହାପାତ୍ର ଆଦିବାସୀ ଜୀବନ ଚର୍ଯ୍ୟାକୁ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନାନ୍ଦେଷା ତଥା ଯୁଗଯନ୍ତ୍ରଣାକୁ ଅତିନିକଟରୁ ସଂଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ :

- ୧) ବାରିକ, କବିତା, ଶହେ ତେଜଶ ବର୍ଷର ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ ଏକ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ, ବିଦ୍ୟାପୁରି ପ୍ରକାଶନ, କଟକ, ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ଚତୁର୍ଥ ସଂସ୍କରଣ ଏପ୍ରିଲ ୨୦୨୨.

- ୨) ମହାପାତ୍ର, ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ, ଅଣପୁରୁଷା ଓ ଅନ୍ୟଗନ୍ଧ, ପକ୍ଷୀଘର ପ୍ରକାଶନୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ: ୨୦୨୧.
- ୩) ମହାପାତ୍ର, ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ, ସତରର ସତ ଗନ୍ଧ, ସାଥୀ ପ୍ରକାଶନ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ: ୨୦୧୭.
- ୪) ମହାପାତ୍ର, ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ, ସସେମିରା, ଓଡ଼ିଶାବୁକ୍ ଏମ୍ପୋରିୟମ୍, କଟକ-୧, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ: ୨୦୧୯.
- ୫) ମହାପାତ୍ର, ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ, ସ୍ୱଦେଶିନୀ, ଓଡ଼ିଶାବୁକ୍ ଏମ୍ପୋରିୟମ୍, କଟକ-୧, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ: ୨୦୧୮.
- ୬) ମହାପାତ୍ର, ଚନ୍ଦ୍ରମୋହନ, ଯୋଡ଼ିବର, ପକ୍ଷିମା ପ୍ରକାଶନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ: ୨୦୨୪.
- ୭) ସାମଲ, ବୈଷ୍ଣବ ଚରଣ, ଓଡ଼ିଆ ଗନ୍ଧ: ଉନ୍ନେଷ ଓ ଉତ୍ତରଣ, ଫ୍ରେଣ୍ଡ୍‌ସ୍ ପବ୍ଲିଶର୍ସ, କଟକ, ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ ୨୦୧୫.

